

Libáink

– Ezek a Palotayék előrelátó, jó szülők...

Éppen újságot olvastam, amikor feleségem jónak látta Palotayékat követendő példaképpen elem állítani. Általában szomorúan tapasztaltam, hogy újságom ingerlően hat beszélgetési kedvére s azért, hogy elejét vegyem Palotayék további dicséretének, beleegyezően bólintottam.

– Igen. Mindenki mondja.

– Lehetne tőlük tanulni..

– Az már igaz!

– Tegnap tizenkét személyes asztalnemű-készletet vettek kislányuknak, pedig még csak féléves.

– Nahát!

– Igen. De az újságot igazán lehetné, amikor látja, hogy fontos dolgot akarok megbeszélni.

– Bocsánat, nem láttam. (Good by jó öreg Chamberlain! Bon soir monsieur Daladier! Nem foglalkozhatom veletek, se a világ komolytalan dolgaival. Feleségemnek fontos mondanivalója van.)

Letettem az újságot.

– Libákat akarok venni! – mondta.

– Igaza van. Ez a legjobb előrelátás. A gyerekek erősek lesznek, mint a vas. A libasült nagyon tápláló, különösen ugorka-salátával...

– Téved. Nem magáról van szó... Nem is a fiáról. Csak a kislányunkról s a libák tolláról. A tollat már most gyűjteni kell, fosztani, eltenni, s amikor szükség lesz rá, előveszi az ember...

– De azért a húsát se dobjuk el!

– ...megtölti a huzatokat és kész. Nem is gondolja, hogy milyen ingerlően hat a mai, anyagiassá fiatalemlerre, ha tudja, hogy valamelyik lánynak rendes stáfirungja van.

– No, ha csak az ingerli...

– Egyszerrel vettem harminc kis libát.

– Nem is mondta.

– Azért mondom most. Jöjjön ki és nézze meg, milyen aranyosak.

Nem mondom egy szóval se, szépek voltak. Ültek a tavasszal telepített valódi angol pázsitomon. Ültek, ettek és az emésztésük is tökéletes rendben volt... Toll helyett egyelőre még pihét hordtak.

– Talán a külső udvarba kellene őket tenni? – kockáztattam meg. – Ez itt mégse libanevelde...

– Arra a kavicsra? Szó sincs róla! Szépen „ellesszek” itt pár hétig, aztán kiadjuk őket az erdőőr feleségének. Ott van patak és minden...

Így azután a kis libák „szépen elváltak” belső udvarunkon; én pedig számoltam a napokat, mint valamikor régen, diákkoromban, ha nagyon nehezen jött a vakáció.

Amikor libáink kamaszodni kezdtek, végre megjött az üzenet, hogy mehetnek.

Kellemes szép nap volt. Feleségem egyenként adogatta fel a kocsira a libanépet és délután megjegyezte, hogy ha kimegyek a határba, velem jön, mert látni akarja a kis libákat.

– De hiszen az erdő másfelé van...

– Nem baj. Egy kis kerülőt teszünk.

Mit tehettem? Elmentünk libanézőbe. A patak ott folyt az erdőőr lakása mellett, s hogy libaszempontból ideális hely volt, azt tagadni nem lehet. Öreg fűfák hajoltak a víz fölé és bőségesen hullatták tapasztalatlan rovartermésüket a libák elé. Ott kapkodták a férgeket nagy igyekezettel és tudomást se vettek rólunk. Ha valami madár árnyéka úszott át a vízen, ijedten felsandítottak, hogy nem héja-e.

– Látja, megismernek – érzékenyült el ilyenkor feleségem, és késő este volt, mire hazaértünk.

Ettől kezdve fontos teendőnké vált hetenként egyszer-kétszer a libanézés. Néha, ha nem ért rá, azt mondta, hogy egyedül is megnézhetném a libákat. Jó, megnézem.

Ezidőtől kezdve hazudozási bűneim szépen szaporodtak.

– Látta a libákat?

– Láttam. Jól néznek ki!

– Harkáné nem üzent semmit?

– De igen. Küldjünk kukoricát...

Mentségemül szolgáljon, ha kimegyek, Harkáné úgyis ezt üzenté volna... Azt hiszem, Harkák két hízőt ölnek az idén...

A libák pedig nőttek, növegttek. Piros csőrüket mintha minden nap újrafestették volna, tolluk ragyogó és úgy úsztak a vízen, mint kényes kis gályák. Igaz viszont, hogy feleségem úgy állt a paron, mint egy gálya-tulajdonos.

A tollügy, úgy láttam, háttérbe szorult, leánygyermekem kelengyéről is kevesebb szó esett és a libák, mint olyanok foglalták el szívében az összes helyet.

– Halálos vétek az ilyen szép állatot megölni – mondta elgondolkodva.

Nem szóltam, de kíváncsian vártam a fejleményeket.

Nem sokáig.

Egyik reggel Harkáné bekopogtat az irodámba és miután jó reggelt kívánt, köténye sarkát szeméhez szorította, ami nála sírást jelent.

– No, mi az? Csak nincs az urának valami baja? – Csak legyintett, mintha a jó öreg Harka esetleges elmúlása eltörpülne a jelenlegi baj mellett.

– Ég az erdő? Az Istenért nyögje már ki!

– A libák... mind az összes... szeretnék elsülyedni. Ha a tekintetes asszony megtudja.

– Nem tudja meg, csak mondja már, mi történt?

– A görény, vagy valami nyest. Nem tudom, elragta a torkukat.

– Mindét?

– Bizony – bólongatott Harkáné – a görény, meg a nyest, meg a menyétasszony természete ilyen...

– Elég csúnya természet – fújtam nagyokat – és tetemes pénzeket adtam Harkánénak, hogy szerezzen be újabb libákat, de délutánra meglegyenek, mert ha feleségem megtudja, hajaj, egyszóval erről szó sem lehet. Én beszéltem le annak idején, hogy még az óljukat is megvizsgálja...

Aznap nagyon zavaros lelkiismerettel ültem ebédhez. Hallgatagon ettünk.

– Valami baj van, olyan megviselt az arca?

– Fejem fáj. Sokat dolgoztam az irodában.

– Ne is menjen be délután. Régen láttam már a libákat. A jó erdei levegő majd helyrehozza...

Amennyire lehetett, eltoltam az indulást, hogy Harkánénak legyen ideje, de azért szorongva lestem már messziről a patakot: fehérlenek-e rajta a libák? Hála Hermesznak, aki a sötétben bujkálók pártfogója, a libák ott úszkáltak a vízben, mintha mi sem történt volna.

– Mi újság, Harkáné?

– Semmi, kezeit csókolom. Megvagyunk...

Én néztem Harkánét, Harkáné a feleségemet, ő pedig a libákat...

– Érdekes...

– Mi érdekes, Szívem? (Nem szeretem az érdekes dolgokat.)

– Néhány libán mennyi a szürke toll...

– Most veri ki őket az anyatoll – mondta Harkáné szemrebbenés nélkül. – Ilyenkor változik a színük.

Szerencsére feleségem erősen nézte a libákat, mert különben észrevehette volna, hogy az én színem is megváltozott.

Aztán hazamentünk.

Reggel, ahogy kinyitom az ajtót, egy öregasszony kel fel a küszöb mellől.

– Itt veszik kérem a libákat?... Hallottam, az erdősné idehozta...

Miután magamhoz tértem, karon fogtam a nénikét, kivezettem az utcára és megmagyaráztam, hogy itt nem vettek, nem vesznek és soha sem fognak venni libákat, mert utáljuk a libát, különben is nálunk baromfivész van, mondja meg a faluban mindenkinek és jó lesz, ha a cipőjét fertőtleníti, mert egy reggelre az összes baromfija elhullik.

Azóta rettegés az életem. Ha valaki jön, én megyek ajtót nyitni, ha beszédet hallok az udvaron, ugrom és megnézem, ki az, hogy elterelhessem az esetleges libaajánlatot. Rosszul is alszom és múltkor el-mellőztem Palotay köszöntését.

Nekem ne köszöngessen. Legyen boldog a kislánya tizenkét személyes abroszával és hagyjon engem békén.

Mert ez az oka mindennek!

(1939)

*

Megjelent az Új Időkben, 1939. december 17-én. Tartalmazzák a Vasárnap délután (1991), a Számadás (1997), és az Útra kelünk (2008) c. kötetek.